

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELODÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEJZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K. 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
ára 10 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szög minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
két szer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **BETEGH PÁL** könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,948 sz.

Székely-ügyek.

Székelyudvarhely, május hó 26.

(gh.) Vármegyénk Gazdasági Egyletének vá-
lasztmánya hétfőn délután kishalmgyi Hollaky
Arthur főispán elnök vezetésével melletten igen érdekes
lefolyású rendkívüli ülést tartott. Már maga az
elnöki előterjesztés lekötötte a választmány figyelmét
s valóban élvezet volt hallgatni azt a meleg
érdeklődésből eredt, gyakorlati tapasztalatokból
leszűrődött nyilatkozatokat, melyek a székely ak-
ció keretébe igazán beillenek.

Jól számított Darányi földmívelésügyi mi-
niszter, jól Sándor János miniszteri megbízott,
mikor vármegyénk gazdasági ügyeinek életre hívá-
sát, meglévő bajaink sikeres gyógyítását egy oly
hivatott faktor közvetlen vezetésére bizta, mint a
vármegyénk főispánjának elnöke alatt álló, min-
den tekintetben hasznosan működő Gazdasági
Egylet. A legmesszebb terjedhető részletessé-
gel, a székely ügy hazafias szeretetével tárgyalt
ez alkalommal is a derék választmány s jutott
egyöntetű, a gyakorlatban leginkább kivihető meg-
állapodásokra.

Lelkes örömmel vették és hallgatták Hollaky
főispán elnök előterjesztését, mely szerint sikerült
kieszköztetni, hogy a székely akció keretében
egymásután három évre husz-huszezer ko-
rona államsegélyt bocsátanak egyesületünk ren-
delkezésére erdélyi faj tehenek és üszök be-
vásárlására.

A számban megfogyott állatállományunk ez-
után nem remélt módon szaporodik egyfelől, míg
azáltal, hogy a szétosztandó állatok árát valószí-
nűleg kamatmentesen, esetleg 4 százalékos kamattal
mellett három év alatt fizethetik vissza, jelenté-
keny segítségben részesülnek kisgazdáink. Ennek
alapján behatóan tárgyalták a módokat a s
határozatlan kimondották, hogy jövőre egy bizo-
nyos rendszert követnek az állatok kiosztását
illetőleg.

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRGYÁJA.

Sumirok és magyarok.

(Somogyi Ede: Sumirok és magyarok. Budapest, Rákosi
Jenő Budapesti Hírlap Ujságvállalata 1903. 8. 270 l. Ára 4 K.)

A „Székely-Udvarhely eredeti tárgyaja.”

Ki az a szumir nép? Milyen alapon lehet
azt a magyarsággal összehasonlítani? Vajjon nem
valami erőszakolt és mesterkelt nyelvészkedéssel
van ismét dolgunk, mely Horvát István szellemé-
ben még Ádámban is magyar embert látott? Ilyen
és ehhez hasonló kérdések merülnek fel sokaknál
a cím láttára; tény az, hogy a párhuzam érthe-
tetlennek fog feltűnni azok előtt, kik a szumirok-
ról semmit sem tudnak, bizarrnak azok előtt, kik
róluk mindössze annyit tudnak, hogy ez a nép
a Krisztus előtti évezredekben virágzott! Pedig
ez a nép a magyarral rokon nép és mint a ré-
gészek tudományosan beigazolták, ugyanez a nép
lakott Palestinában a zsidók beköltözése előtt,
ezek voltak Fönícia, Persia, Egyiptom őslakói,
sőt volt oly korszak is Európában, midőn ezt a
földrészt majdnem kizárólagosan ez az ural-altáji,
tehát a magyarokkal rokon nép lakta, természetese-
sen évezredekkel Krisztus előtt.

Teljesen jogosult tehát, ha ujabban a ma-
gyar tudósok figyelme kelet felé irányul, honnan a
magyarság őstörténetének sok homályos pontját
fogják tisztázni a kutatások és sok olyan kérdésre
nyerünk kielégítő feleletet, melyet eddig meg-
oldhatatlannak hittünk.

Asszírria és Babilonia csodás mondákba bur-

A folyó év tavaszán s még inkább őszén
vásárlandó állatokat Székelykeresztúr vidékén fog-
ják községenként egyetemleges felelősség mellett,
sorshuzás szerint kiosztani. Az üszök, illetve
fiatal, első borjas tehenek vásárlását a miniszteri
megbízott és gazdasági együletünk részéről kikül-
dendő 2—2 szakértő fogja teljesíteni. Az első
ilyen vásárlás Székelyudvarhelyt folyó évi
június hó 12-én reggel 8 órakor a
barompia-cz-téren lesz. A további be-
vásárlások helyét és idejét Zonda József törvény-
hatósági m. kir. állatorvos és a kiküldöttek álla-
pitják meg s a rendszeres tervezetnek annak ide-
jén a „Székely-Udvarhely”-ben közzéteszik. Az
állatok bevásárlásánál Zonda József, Deák Gergely,
Kassay F. Ákos, Jeddí Tamás, Ugron Gáspár, Simó
János és Tóth Károly bizatnak meg az egyesület
részéről. Igen indokolt az a nézet, hogy az 50 hol-
don föltűli középirtokosság is részesüljön a szék-
ely akció kedvezményeiben. Hiszen tulajdonkép
a birtokosságnak ez a része a legtöbb esetben
sokkal inkább rá van utalva a segélyre, mint a
kisbirtokosok nagyrésze. Különben vármegyénk
gazdasági egyesülete eddig sem hagyta figyelmen
kívül ezt a mozgató erejét s hisszük, hogy most
is megtalálja a kormánybiztossággal egyetértőleg
a helyes módozatot erre nézve.

A szüzgulya legeltetése ügyében határozottan
kimondotta az egyesület választmánya, hogy az
egyesület által eddig is kedvezményesen vásárolt
és kiosztott üszöket a szerződésben kikötött köte-
lezettségekből kifolyólag az illető tulajdonosok
nyári legeltetésre okvetlenül az egyesület szüz-
gulyájába kell adják, mert a legeltetési díj amugy
is kötelesek megfizetni. Ezt annál inkább végre-
hajtják, mert az egyesület csakis ezen állatok
részére bérelt legelőt s ha a kellő mennyiség
hiányzik (eddig csak 93 üsző van a legelőn), nincs
miből fedezni a bérleti összeget. Felhívják tehát
az illetőket, kik eddig az üszöket felhajtani el-
mulasztották, hogy azt folyó évi június 7-én ok-
vetlenül teljesítsék

kolt története iránt már a XVII. századtól fogva
érdeklődött az európai tudomány, de csak a mult
század első felében kezdődött meg a rendszeres
kutatás és a megmenthető emlékek összegyűjtése.
Különösen a francziák és angolok buzgólkodtak
leginkább s egy Botta, Layard fáradozásainak
köszönhető, hogy a régi Babilon és Ninive fel-
támadt a romokból; mikor azután 1850. körül
Layardnak sikerült felfedeznie Asszurbanipal könyv-
tárát, mely könyvtár sok ezernyi szürke és sárga
agyagtéglából áll, a tudósok törekvése az ezeken
a téglákon levő rejtélyes föliratok megfejtésére
irányult. Előmunkálatok Grotefend szellemes ma-
gyarázatai óta különben is voltak s így a tudósok
csakhamar tudatára jöttek annak, hogy Asszurbanipal
könyvtára milyen nagy kincset tartalmaz. A
téglák feliratait egész biztosan tudták olvasni és
megfejteni s ezzel kapcsolatban új világ tárult fel
egy eddigelé csak homályosan sejtett új népfajjal:
a szumirokkal.

A szumirságnak, mint népfajnak megállapi-
tása azonban korántsem volt könnyű; az a sok
ellentétes szempont és nézet, mely erre vonatko-
lag felmerült, csak azt mutatja, hogy a kérdés
még sem olyan egyszerű. Oppert, Lenormant, Hom-
mel stb. arról voltak meggyőződve, hogy a szumi-
rok ural-altájiak, mások pedig, mint pl. Halévy,
azt hirdették, hogy a szumir nyelv egy különálló,
már régen kihalt nyelvcsaládnak tagja, mely en-
nélfogva egyetlenegy ma létező nyelvvel sincs
rokonságban.

Epen abban áll Somogyi könyvének jelentő-
sége, hogy ezt az álláspontot támadja s be-
igazolja, hogy a magyar nyelvten azonos a szumir
nyelvtannal, a szumir szókinés azonos a magyar
szókinéssel; igaz, hogy sok kérdés még eddig

Jakabházy Gábor egyleti tagnak egy Szék-
elykeresztúron építendő gőz-komlószáritóhoz gé-
pek adományozását hozták javaslatba — bizonyos
kikötések mellett. A Koncz Ármán által kérelme-
zett kenderáztatók föllállítására nézve pedig az
egyesület is megkeresi dr Damokos alispánt, hogy
e tárgyban kiadott alispáni rendeletét szigoruan
hajtsa végre.

A székely kormánybiztosságnak a gyógy-
növények gyűjtésére vonatkozó fölhívásából ki-
folyólag az egyesület fölkéri a vármegyeyi orvos-
szövetséget és a gyógyszerészeket, hogy a vár-
megyében található gyógynövények katalógusának
összeállításában segédkezet nyújtsanak az egyesü-
letnek.

Végül Pálffy Dénes földbirtokos, az egyesü-
let tiszteletbeli elnökének valóban gyakorlati, egy-
szerű s épen azért nagy jövőre számítható indít-
ványával foglalkozott a választmány. Benczéd
községben ugyanis Pálffy utasítása folytán már
ezelőtt egy évvel beállítottak egy farkaslaki ma-
jort, a ki régi kupáját a tehentejnek télben 16 és
nyárban 14 fillérért ott helyben megvásárolja.
Földolgozza sajtának s keddenként behozza Szék-
elyudvarhelyre és itt eladja. Szerdán reggel pe-
dig minden egyes gazdának készpénzzel fizet
Benczédben.

Pálffy ezen alapon azt javasolja, hogy az
egyesület ezen tevékenítési módot ismertesse
meg az egyes községekkel s mikor vagy tiz köz-
ség gyakorlatba veszi, akkor kérjen a földmive-
lésügyi minisztertől egy olyan szakértőt, aki a
finomabb, kivitelre is alkalmas sajtakészítményekre
begyakorolja a majorokat. Ezáltal minden nagy-
képűsködés, nagyobb apparátus nélkül meg lesz
oldva bármily mennyiségű tej okszerű és hasznos
földolgozásának kérdése. Ez utóbbi esetben pedig
még magasabb árt lehet elérni a tejnél.

A józan éssen és gyakorlaton alapuló helyes
módozatot készséges örömmel fogadta a választ-
mány s ezen irány fejlesztését elhatározta. A mind-
végig érdekes ülés az elnök elttetésével oszlott szét

homályos, de ennek megoldása csak idő kérdése.
A szumir nyelvten ismertetése hosszadalmas volna,
s az olvasók nagyrésze előtt épen tárgyánál fogva
nehéz és talán unalmas is, miért is egyelőre ne-
hány olyan szumir szó bemutatásával elégedjünk
meg, melyeknek a magyarral való alak hasonlósága
meglepő. Ilyen pl. *aba*, a szumiroknál fő-
embert, hatósági személyt jelent; ez a szó a régi
magyaroknál is megvolt, mint azt Ába Sámuel
magyaroknál is megvolt; *alál* = halál, a szumirok-
nál a pusztulás, végromlás démona; *gurug* =
gurul; *hal* = hal; *hálu* = háló; *hir* = hír, hir-
detni; *irim* = öröm, ünnep; *szab* = szabdal,
szag = szaggatni stb. És még számtalan szót
lehetne felemlitenünk, mellőzvé azokat, melyek
a magyar nyelv egyéb rokonnyelveivel feltűnő
hasonlatossággal bírnak.

Nagyon igaza van ennél fogva Somogyinak,
mikor a további kutatásokra a magyar tudósok
figyelmét felhívja, mint a kiknek elsősorban kel-
lene munkálkodásuk javát áldozniok a magyarság
óstörténete felkutatására és megvilágítására. „A
magyar állam, a magyar társadalom — írja —
a magyar tudomány még eddig vajmi keveset,
hogy ne mondjam, semmit sem tett a szumir is-
meret előbbrevitele érdekében”. Sikert csak ak-
kor tudunk felmutatni, ha a magyar nyelvtudósok
veszik kezükbe az ügyet, a mit már Lenormant
is megmondott. Méltányos volna, ha a kormány is
figyelmet fordítana e kérdésre s anyagi támoga-
tással lehetővé tenné a helyszíni tanulmányozást
s ezzel kapcsolatosan egy szumir-muzeum felállí-
tását. — Melegen ajánljuk Somogyi tanulságos
és hazafias szellemű átlengett művét az érdeklő-
dők figyelmébe.

Dr Lukinich Imre.

Elvi jelentőségű határozatok. Gőzgéppel vízfecs kendő felállítására nélkül való csépléssel elkövetett kihágás miatt indított ügy elbírálása a közigazgatási hatóság jogkörébe tartozik. (28.917. I. M. sz.) — Erdőtulajdonos a saját erdejében termelt tűzifa elárúsítása után III. oszt. kereseti adóval meg nem róható (18.750. K. b.)

A bor- és huszfogyasztási adóknak a városok kezelésébe való átengedése kérdésében a bel- és pénzügyminisztérium illetékes szakközegei már régebben tárgyalásokat folytatnak, sőt a törvényjavaslatot is beterjesztésre vár. Ennek keretében, vagy ezen kívül igen ohajtandó volna, hogy különösen pótdadók özöne alatt görnyedező községeinkre is kiterjeszteni a figyelmet.

Tan- és nevelésügy.

Tanítói gyűlés. A Székely-Udvarhely-ben már közzé tett és folyó évi június 4-én Székelyudvarhelyen a fiúiskola tantermében tartandó fiókköri tanítói gyűlés tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. Elnöki bejelentések. 3. dr. Gööz József ismerteti az általa szerkesztett „írás-olvasás” tanítás módjának új módszerét. 4. Énekelnek: Veres Mózes, Kakucs György, Mircse Dénes és Vida Mózes. 5. Felolvas: Veres Ferencz bögözi állami tanító. 6. Szaval: Keresztes János bögözi állami tanító. 7. Tisztujtás az új alapszabályok értelmében. 8. Indítványok. Ezen gyűlésre azon figyelmeztetéssel hivatnak meg kartársaink, hogy a már elnöki uton történt felszólítás értelmében, hátrálékos tartozásaikat okvetlen hozzák magukkal. Minthogy a gyűlés 3. pontja kiváló fontosságú, vármegyénk összes tanítóóságát szívesen látjuk. Szokásos 2 korona díjért közebed is lesz. Székelyudvarhely, 1903. május 26. Vida Mózes, f. jegyző.

Egyházi élet.

Az udvarhelyi reform. egyházmegye közgyűlése.

Rendkívüli közgyűlés — rendkívüli dolgok. E szóval kimeríthető az egész tárgysorozat. Mert, ha száraz krónika írás lenne a tudósítás, akkor a tárgysorozat négy pontjának leírása bőven elég lenne elmondani a gyűlés lefolyását. De ennél több, a közvetlen szeretet, az őszinte ragaszkodás olyan megnyilatkozása volt a gyűlés, hogy azt nem mindennap láthatni és annak részébe jutni nem mindenkinek engedtetett meg.

Az ülés elején, mindjárt az elnöki megnyitó után az egész gyűlés az udvarhelymegyei ref. egyház nevében kifejezte részvétét a szeretett esperest, Menyhárt Andrászt ért csapás felett. Azok a könyvek, melyek az ősz egyházi s a gyűlés tagjainak szeméin csillogtak, az égi szeretet gyöngyharmatos drágaköveivé váltak, beszélve némán . . . hallgatagon is bizonyosságot téve.

A hivatalos tárgyalás jóformán a püspöki egyházak jogkörének végleges megállapítására szorított.

A gyűlés egyhangulag elfogadta — ellentétben az igazgató tanács javaslatával — amaz előadói szakvéleményt, mely szerint a püspöki vizsgálat alatt álló gyülekezetek megszűnven — úgy az autonómikus, mint a személyi kiváltságok is eltörölendők az ilyen egyházakban.

E tárgy után gyűlés részvétét fejezte ki báró Bánffy Dezső főgondnoknak a testvére br. Bánffy Jenő halálával őt ért csapás felett.

— És most jött a gyűlés rendkívülsége. A munkában megőszült, érdemekben megvéhédet vezérnek, a tizennégy év óta esperes Menyhárt Andrásnak lemondása. Ő maga r e n d k i v ü l i n e k nevezte az ilyen bejelentést. Kérték, hogy vonja vissza lemondását; nem vonta vissza. Próbálták azzal ellenkező elhatározásra bírni, hogy nem fogadják el. Hiába volt. Felajánlották a szükséges szabadságot, elrendelve helyettesítését . . . mégis, mégis hajlíthatatlan maradt. Így hát a gyűlés kénytelen volt elfogadni, fájó szívvel bár, de elvenni az eléje tett vezéri pálcát, melynek nála hivatottabb viselője nem volt s lenni is bajosan lesz. **B,**

Mult számunkban jeleztük volt a ref. egyház szép ünnepélyét, a konfirmációt. Most kiegészítésként a lefolyt ünnepélyről annyit írhatunk, hogy a lehető legkedvezőbb időben, zsufolásig megtelt templomban folyt le. Ott volt a ref. egyháznak mondhatni minden számottevő tagja. Az ünnepélyes felavató beszédet Vajda Ferencz lelkész mondta, gyönyörűen domborítva az önálló egyháztag feladatát, kötelességeit s a hitnek az emberi életben való nagy munkáját. E beszéd előtt Osváth Lajos segédlelkész mondott ez alkalomra szóló felemelő imádságot. A növendékek mindenikén meglátszott, hogy a magasztos pillanatban egész nagyságukban átérzik feladatukat s nem külső cselekmény, hanem a lélek mélyéből származó szent fogadás volt az elmondott hitvallomás.

Dávid F. Egl. közgyűlés és sirkő leleplezése. Az Udvarhelyköri D. F. E. folyó hó 15-én tartotta meg tavaszi közgyűlését, a városfalvi unitárius egyház közsgben népes gyülekezet jelenlétében. Istentiszteletet végezte Kádár Lajos gyepesi lelkész, ki Ján. III. 19. v. alapján szép beszédet s előzőleg buzgó imát mondott. Sándor Gergely lelkes hangú elnöki megnyitója után, Hermán Ilona szavalta Pósa gyönyörű versét hatással, Sándor Mariska tanítónő „A nők szerepe az egyházban” czímen tartott ügyes felolvasást, Demeter Dénesné férjének szép költeményét: „Az Ur szava” (Közelebről közreadjuk e költeményt. Szerk.) szavalta el nagy hatással. Végül az elnöki zárás következett. A közöket Ürmösi Károly lelkész talpraesett énekszóloja töltötte be az Ajtay barátunk orgona kísérete mellett. A templomból a nagy sokaság a közeli temetőkerbe vonult, hogy a városfalvi egyházközség által, 1898. aug. 5-én elhalt kedves papja emlékére emeltetett sirkövet leleplezze. A gyönyörű karének után Demeter Dénes karácsonfalvi lelkész könyvet fakasztó beszéde közben lehullt a lepel a sirkőről, melyen ez írás van: „Itt nyugszik ifj. Máté Sándor, 1851—1898. 1872—1879-ig homoródszentmártoni énekezőr-tanító, 1879—1888. h.-ujfalvi és 1888—1898-ig h.-városfalvi lelkész volt. — Emléül a h.-városfalvi unitárius egyházközség! 1902.” A család nevében Pál Ferencz oklándi lelkész mondott hálás köszönetet, miután ifj. Gedő Zsigmond gondnok szép beszédben ígérte a sirkő gondozását. Ének után az iskolában a közgyűlés tartatott meg, melynek minden mozzanata az egyesület buzgó munkálkodásáról tett tanuságot. Délutánra járt már az idő, mikor a papi lakban terített asztalokhoz ültünk, hol számos pohárköszöntő hangzott el. Itt a b. e. lelkész nevét viselő egyházi alapra 71 K 20 f gyűlt össze csakhamar adakozásból. Így munkálkodik az egylet, így annak tagjai. Nemcsak maga az udvarhelyi kör méltó az elismerésre, hanem az annak kebelében levő ez egyesület is. Hadd munkálkodjék is, míg nap-al van, mert eljő az éjszaka . . . későre, nagyon későre jöjjön el! **h-i—**

Különfélék.

Székely leány.

(Macskásy Irén kedves hugomnak).

Székely leány vagyok, áldom Istenemet!
E tudat mindenkor fölemel engemet.
Szép virágos rétek, halmok utját járom,
Szeretteim között ragyog ifjúságom.

Szép itt a természet, fénylik a pompája,
Régi székely erkölcs úgy illik hozzája . . .
Igaz magyar érzést takar ősi ruhánk,
E két drága kincstől megválni hogy tudánk?!

Minden kicsi porszem, oh be kedves nékem,
Mindenikben a mult büszke fényét nézem.
Elmondják: őseink mennyire szerettek,
És hogy becsüljük meg, a mit ők szereztek.

Ők szereztek nekünk ezt a drága földet,
Milyent a világon nem találunk többet.
Édes jó szülőim, kik itten munkálnak,
Tisztességet, munkát nekem is testálnak.

Bölcsönk ringatója, sirunk altatója:
Édes honszeretet, lelkem biztatója —
Lásd, hü vagyok hozzád, az lesz munkásságom,
S e föld boldogsága — az én imádságom!

Fülei Sz. Lajos.

— **Időjelzés** a meteorológiai intézet május 27-iki távirati jelentése szerint: Változékony hűvös, sok helyütt csapadék.

— **Orbán napja.** Régi tapasztalaton nyugszik a kalendáriumok 100 éves naptárának ez a két sora:

„Rossz legény az Orbán,
Mert fagy ül az orrán.”

Bizony most is fagy ült, ha nem is az ő orrán, hanem a mi orrunkon. A kandallóban vigan patogott a tűz s az ember csak az ablakon keresztül nézegette s latolgatta, hogy tulajdonképen milyen évszak is van most. Hideg, jeges eső zuhog. A fák élénk zöld lombja szomoruan csüng lefelé; a virágok zárt kehelyvel borulnak egymásra, mintha melengetni akarnák fagyos szarait. A fecskék félenken dugják ki az eresz alól fejcskőiket, az éhség és hideg beléjük fojtotta a vidám csicsergést, talán arra gondolnak, hogy hátha jobb lett volna ott maradni a tengeren túl a verőfényben, a bőséges étel között . . . De hát a haza, a haza . . . Nehéz fellegek borítják be a kék eget és az éltető napsugarat nem bocsátják a didergő földre. Hány poeta dühöng e miatt, mert a viruló tavaszról, fénylő napsugárról, zengő fülemiléről, balsamos szellőről, — még a télen megírt költeménye ismét visszavándorolhat az asztalfiába . . . Hideg szél fú, csendes a berek, nem sűt a nap . . . No de vigasztalódjanak a virágok, madárkák és poeták. Orbán elment s vele együtt az ő zord felhőköpenyege is el fog menni. Már is kandikál a nap, enyhül a lég, éled a természet.

— **Iskolalátogató.** Fittler Kamill, a m. kir. iparművészeti iskola igazgatója, valamint a „Magyar Iparművészet” czimű folyóirat szerkesztője, f. hó 25-én a helybeli áll. szakiskolát Hargita Nándor igazgató kalauzólása mellett megtekintette. A műhelyi gyakorlatokon jelen volt, az összes rajzokat átvizsgálta és a látottak felett elismerését fejezte ki. Nevezett, mint az országos ipar és kereskedelmi oktatási tanács kiküldötte látogatta meg a szakiskolát.

— **Kinevezés.** A pénzügyi m. kir. miniszter Gyertyánffy Boldizsár rendelkezési állományba helyezte a vármegyei díjnokot kir. pénzügyi számgyakornoknak nevezte ki. Szívesen gratulálunk a jól megérdemelt előléptetéshez, melyet, hogy mielőbb újabb elismerés kövessen, őszintén kívánjuk.

— **Esküvők.** Szabó Nándor helybeli szolgabíró e hó 24-én délután 4 órakor esküdtött örök hűséget Csanády Rózsikának, Csanády Zalán kir. járásbíró leányának városunkban. — Ferenczy Endre helybeli takarékpénztári gyakornok és Lőfy Margit jövő hó 6-án tartják esküvőjüket ugyancsak városunkban.

— **Diák sapka.** A budapesti egyetemi hallgatók kezdeményezése úgy látszik nagy népszerűségnek örvend, mert az országban szeltében viselik a különböző iskolák tanulói a diák sapkát. Városunkban is néhány nap óta láthatunk veres szegélyű, kereszttel ellátott nemzeti színű gombos, fekete sapkákat hordó diákokat, kik büszkén lépdeltek végig az aszfalton; biztos tudatában annak, hogy a város szeme rajtuk függ. A róm. kath. főgymnasium ifjusága volt itt a hangadó és bizonyos, hogy a másik két középiskola tanulói is követni fogják a példát. A diák sapka viselését mi is helyeseljük, de egy körülményt nem hagyhatunk kifogás nélkül. Miért kellett azokat a sapkákat Budapestről, Tiller Mórtól, drága pénzen hozatni, mikor azokat helyben is elkészítette volna akárhány iparos és talán olcsóbb áron. Pártoljuk a hazai ipart, de mindenekelőtt a h e l y i n e k virágzását mozdítsuk elő. Ott kell segíteni, ahol szükség van, nem pedig ott, hol segítség nélkül is biztosítva van a megélhetés.

— **A székely dalegylet** — mint már jeleztük volt — június 1-én (pünköst másodnapján) a Hungária-szálló kerthelyiségében fogja megtartani zártkörű nyári táncmulatságát. A meghívókat e napokban küldötte szét a rendezőség s ezúton kéri mindazokat, akik netalán tévedésből meghívót nem kaptak volna, de arra igényt tartanak, szíveskedjenek ebbeli ohajtásukat ifj. Szemerjay Károly egyleti titkárral tudatni.

— **Városunkban** kedves vendégek voltak szombaton. A pápai állami tanítóképző intézet 36 növendéke, Láng Mihály igazgató, Kardhordó László és Sarvadi Ottó tanárok vezetése alatt tanulmány útjában hozzánk is elérkezett. A dunántúlról való társaság fogadására Szakáts Zoltán polgármester és Solymossy János gyógyszerész egészen Parajdig mentek. Az ebéd idejében megérkezett kirándulók délután megnézték a székely agyagipar fellendítésére állított szakiskolát, majd a Soly-

mossy-féle sósfürdőt. Itt a tulajdonos, Solymossy Endre gazdagon terített asztalokhoz invitálta őket, hogy a délután fáradalmi közben — nyerenek az ifjak egy kis pihenést. A sósfürdő megtekintése után városunk látványait szemlélte meg az ifjuság; tanulva a történelmi emlékekben nem szűkölködő város egyes pontjainak látásával. Este a ref. koll., másnap reggel pedig a róm. kath. gymn. látta vendégül a vezetőikkel együtt. Ezután Csik-felé indult a társaság. Az ifjuság kedves emlékekkel elteltén távozott városunkból; üzenetet vevé a dunántulnak a székelyek magyar vendégszeretetéről. Isten vezérelje további utjukban!

— **25 éves jubileum.** Retegi József eszterneki (Háromszékm.) plebános, a ki a múlt őszszel távozott el vidékünkéről, f. évi július 25-én fogja Eszterneken ezüst misejét megtartani. A buzgó, lelkes papnak őszintén gratulálunk.

— **Ujságkiadók közgyűlése.** A főváros összes lapjainak kiadói és nagyszámu vidéki ujságkiadó gyűlt össze vasárnap Budapesten, az Otthonkör disztermébe, a Magyar Ujságkiadók Országos Szövetségének első tisztújító közgyűlésére, melyen Zilahi Simon elnök, a magyar ujságkiadók atyamestere üdvözölte a tagokat. A közgyűlésen több, az ujságkiadás körébe vágó fontos kérdést beszéltek meg s újra alakították a 41 tagu rendes és 4 tagu pótválasztmányt. A »Székely-Udvarhely« szerkesztő kiadóját e közgyűlésen azon megtiszteltetés érte, hogy a választmány rendes tagjainak sorába beválasztották. A közgyűlés után azonnal megalakult a tisztakar is a következőleg: Elnök lett egyhangu lelkesedéssel ujjolag Zilahi Simon. Elnökhelyettes Wolfner József. Alelnökök Nagy Sándor és Rabel László. Titkár Vadnai Henrik. Jegyző Lenkei Zsigmond. Pénztárnok Herz Adolf és ellenőr Nagel Ignác. Gyűlés után lakoma volt a városligeti Wampetics-vendéglőben, amelyen számos felköszöntőt mondtak az elnökre, az új tisztikarra, a vidéki ujságkiadókra és a megjelent vendégekre.

— **Törvényhatósági bizottságunk** rendkívüli közgyűlése — mint arról már megemlékeztünk — nagy érdeklődéssel kishalmgyi Hollaky Arthur főispán elnöke alatt folyt le, még pedig — és ezt az egyes lapokban széküirtől ferdítésekkel szemben hanguloyozzuk — minden különösebb demonstráció nélkül. A közgyűlés tagjait Ugron János orsz. képviselő magas színvonalon álló tárgyalagos, adatokon alapuló lelkes beszédével általában úgy meggyőzte, hogy nemcsak az indennitási, de a katonai javaslatok ellen irányuló képviselőházi obstrukció elítélésére is teljes meggyőződéssel szavaztak le a törvényhatósági bizottság tagjai. Így történt meg az, hogy 107 bizottsági tag közül 10-en voltak ellenkező véleményen. Ezt a történelmi igazság szempontjából szükségesnek tartottuk kijelenteni. A tárgysorozat többi pontjai szintén nyugodt hangulatban kerültek elintézésre. A folyó évi költségvetés keretében a székelykereszturi és udvarhelyi járások területén levő községi utak felügyeletére terjedő hatáskörrel egy utfelügyelői állás rendszeresítését határozták el. A vármegyei gazdasági egyesület előterjesztése folytán pedig a községi apa-állatok kötelező biztosítására szabályrendeletet alkottak. Szabó Gábor városi ellenőr megválasztását, felebbezés folytán, a közgyűlés megememmisítette. Székelyudvarhely város képviselőtestületének a városi tisztviselő-, segéd- és kezelőszemélyzet részére drágasági pótlék engedélyezése iránti határozatát — a felebbezés elutasításával — jóváhagyta a közgyűlés. Fejérvármegyének az elmebetegek elhelyezése; Pozsonyvármegyének a magyar nyelvnek az üzleti élet körében való érvényesítése; Kassa szab. kir. városnak az iparhatósági felügyelet alatt álló zálogkölcsonöz intézeteknél a 30 koronát meg nem haladó kölcsönök bélyegilleték mentessége és Gömör-Kishontvármegyének a vármegyei tisztviselő- és kezelő-, valamint a szolgaszemélyzet fizetésének javítása érdekében a képviselőházhoz intézett kérvényeit hasonló szellemű fellratokkal kívánja támogatni a közgyűlés.

— **Az E. M. K. E. Igazgató-választmánya** a »Székely-Udvarhely« utján is szomoruan jelenti, hogy Révkomáromi Deák y Albert ügyvéd, az E. M. K. E. Igazgató-választmányi és Directoriumi tagja, a Kolozsvár városi E. M. K. E.-választmány ügyvezető alelnöke, számos jótékonyezelu egyesület és közhasznu intézet alelnöke, vezetője és tagja f. évi május hó 26-án elhunyt. Az E. M. K. E. megalakulása után nem volt buzgóbb, hivebb és odaadóbb tagja az egyesületnek. Emléke fennmarad, míg az egyesület élni fog. Temetése f. évi

május hó 28-án, csütörtökön d. u. 5 órakor a Kossuth Lajos-utca 24. sz. alatti családi háztól fog az ev. ref. vallás szertartása szerint végbemeni, mely végtisztességre az egyesület tagjai szomoruan meghivatnak. Nyugodjék csendesen! Emléke legyen áldott! Kolozsvárt, 1903. május hó 26-án. Az E. M. K. E. elnöksége.

— **A helybeli kir. főreáliskolában** június hó 2-án és 3-án tartandó érettségi vizsgálatok nem Kuncz Elek főigazgató, hanem dr Szamosi János kolozsvári egyetemi tanár elnöke alatt mennek végbe.

— **Juhok és bárányok a sóvidéki székelyeknek.** Pár héttel ezelőtt kapott Bibarczfalva község lakossága 77 darab igen szép racka juhot. Most dr Demeter Lőrincz főszolgabíró vezetése alatt 5 sóvidéki község megbizottai voltak jelen a marosludasi vásáron s miután az ott levő juhoikat kiosztásra valamennyien alkalmasnak találták: A tyha község megbizottainak 96 drb juh és 79 bárány, Alsóófalva községnek 84 drb juh és 69 bárány, Korond községnek 202 drb juh és 168 bárány, Parajd községnek 198 drb juh és 164 bárány, Pálfalva községnek pedig 103 drb juh és 86 bárány; tehát összesen az 5 községnek 683 drb juh és 566 darab bárány adatott át.

— **Megromlott cseresznye.** Egyik helybeli kereskedő czimére 5 kosárban 56 kilogramm sulyu cseresznye érkezett Graviból s miután az utközben megromlott, rendőrségünk lefoglalta és megsemmisítette.

— **A magyar Gazdaszövetség nagy-gyűlése** folyó évi június hó 17-én d. e. 10 órakor lesz Budapesten. Vármegyénk földmives gazdáinak igen ajánljuk, hogy ezen országos gazdagylésen minél többen vegyenek részt. A június 4-ig jelentkezők a Magyar Gazdaszövetség titkári hivatalától (Budapest, Baross-utca 10.) kedvezményes vasuti-jegy váltására jogosító igazolványt nyernek. A közgyűlés után 1 koronás bankett lesz, melyre a fenti határidőig kell jelentkezni.

— **A kanyaró járvány** még egyre tart városunkban. E hó 26-ig új eset 3 és fölgyógyulás 14 jelentetett be a hatósághoz

— **Tehenek a kisgazdáknak.** A székelyföldi miniszteri kirendeltség vármegyénk gazdasági egyesületét értesítette, hogy a Székelykeresztur vidéki kis gazdák között leendő kiosztás czéljából az alsózsuki állami uradalomból 30 darab tehenet vásárolt meg az akció keretében. A tehenek átvitelére, illetve Székelykereszturra való szállításának ezközlésére Deák Gergely küsmödi birtokost küldötte ki gazdasági egyesületünk. A kiosztást Gálffy Kálmán főszolgabíró a miniszteri megbizott kiküldöttével fogja teljesíteni.

— **Elvesztett pénz.** Lukácsfi Gergelyné zetelaki lakos e hó 26-án a hetivásárban 400 koronát elveszített.

— **Az erdővidéki kisgazdák** vármegyénk gazdasági egyesülete utján a földmivclésügyi miniszter-től kérelmezték volt, hogy a mezőhegyesi uradalom megtekintése czéljából tervezett tanulmányi kirándulásukat segélyezze. A miniszter azonban ezt a kérelmet elvi szempontokból teljesíthetőnek nem találta.

— **Atropa Belladonna vármegyénkben.** Vármegyénk gazdasági egyesületének elnöksége nyilatkozatra kérte föl Gönczi Lajos ref. koll. igazgatót az Atropa Belladonna (Nadragulya) gyögnövény találatosságára nézve. Gönczi igazgató kijelenti, hogy eddigi tapasztalatai szerint — a nevezett gyögnövény a Firtos-hegy-Korond község felőli oldalán levő vágás erdeiben elég bőven terem. A cetraria islandica (izlandi zuzmó) pedig a Hargita tetején oly mennyiségben tenyészik, hogy azt szákszámsra lehet ott gyűjteni, sőt Atropa Belladonnát is szedett ez utóbbi helyen. Azonban, miután Gönczi igazgató kutatásai inkább tudományos, mint gyakorlati czélúak voltak, kereskedelmi tekintetek nem irányították.

— **Piaczi árak** Székelyudvarhelyt 1903. évi május hó 26-án, közép árszámitással: buza (tisztá), 13 K — f, (közepes) — K — f, (elegyes) 11 K — f, rozs 10 K — f, árpa — K — f, törökbuza 10 K — f, zab 4 K 50 f, burgonya 1 K 50 f, borsó 12 K — f, paszuly 14 K — f, lenese 24 K, haricska — K — f, lenmag — K — f, kendermag — K — f, kása (köles) — K — f, árpa kása 26 K — f hliterenkint, marha- és borjúhus — K 80 f, sertésus 1 K 40 f, sertés-zsir 2 K — f, szalonna 1 K 60 f, berbécsus — K — f kilogramonkint, ökör párja 580 K — f, tehén párja 160 K — f, malacz 2 K — f, bárány 3 K 20 f, pulyka 2 K 80 f, liba 2 K 20 f, tyuk 1 K 30 f, kacsa 1 K 60 f, csirke — K 70 f, tojás (10) — K 40 f darabonkint, bivaltej — K 28 f, tehéntej

20 f literje, sajt — K 80 f, juhturó 90 f, tehénturó — K — f, vaj 1 K 60 f, szalámi 3 K 60 f kilogrammonkint, ökörbőr 80 K — f, tehénbőr 40 K — f párja, Szalma — K 50 f, széna 4 K 20 f, faggyu (száraz) 80 K — f, (nyers) 60 K — f mmázsája, faggyuygerta klgr. — K — f, tüzifa □mtr. (kemény) 5 K 30 f, (lágy) 3 K — f, petroleum — K 40 f, denaturált szesz — K — f literje.

Csarnok.

Ignotusnak.

Emlékszik-e? kis „Magácska“!
(Szólitni itt s csak i g y merem)
Egykor hűséget esküvénk;
Dagasztó keblünk szerelem.

Akkor nyár volt... „Fogadalom“
Ezt mondta a mi eskünkre.
Fogadalom; én úgy tudtam
S nem feledhetem örökre...

Nyár volt még több azután is
(Elmulik ez, más is talán!)
Fogadalom volt s lesz több is
A sok csalfa lány ajakán.

ISTÓK.

Közönség köréből*

A székelykereszturi lengyár és a 4-ik parancsolat.

Két esztendővel ezelőtt a kormány támogatásával Fiedler János lengyárat alapított Székelykereszturon, hogy az anyagi tönk szélén álló székelység egy kis részének munkát és kenyeret biztosítson. Mindenki örömmel üdvözölte a kormány ezen üdvös intézkedését, mert ebben bebizonysodva látta, hogy a székely akció már nemcsak nagyhangu szavakban, hanem tettekben is nyilvánul és komolyan foglalkoztatja a mérvadó köröket is. A lengyár igyekezetéből az látszott ki, hogy csakugyan czélirányos munkát végez a székelymentés érdekében. De csak látszott! Mert egyet elfeledtek a tisztelt gyárvezető urak. Pedig hát rége megirta a költő: „minden állam támasza, talpköve a tiszta erkölcs!“ Elfelelték, hogy egy népet boldoggá csak úgy tehetünk, ha nemcsak testét hizlaljuk, hanem lelke mivelésére is gondot fordítunk és kerülünk minden olyan ténykedést, mely az erkölcsi züllést legtávolabbról is érinti. Mert a boldogságnak a lélek nemessége, miveltisége, az erkölcsi életnek minél szélesebb alapon való fektetése és ezen az alapon minél magasabb színvonalra való emelése lehet csupán alapja. S ha — különösen — tudatlan, értelmetlen népet megfosztunk lelki, erkölcsi táplálékától, nem lesz boldog az, duskáljon bár az anyagiakban, mert nem tudja — amannak hiányában — sem kellőleg élvezni, sem czélirányosan felhasználni a nyújtott anyagi előnyöket. — Nem csoda tehát, ha ily körülmények között megtörtént, hogy a keresztynség egy magasztos és elsőrendű ünnepe, áldozócsütörtökön délben csak amugy toborozták a népet, télnapra egész napi bért ígervén, hogy a bethfalvi határon harmat áztatásra kiterített lenet összegyűjtsék. S míg a hivek ajtatos része az Ur hajlékában énekelte a szent szolozsmát, addig Fiedler ur munkásai a természet templomában dévaj dalokkal igyekeztek az Idvezítőnek a földről mennybe való távozását a lennek földről való felszedésével ékesen dokumentálni.

Hát ugyan, tisztelt gyárvezető urak! vallást és törvényt egyformán tisztelő emberek-e Önök? Tudják-e mit mond a 4-ik parancsolat? „Az ünnepekét megszenteld!“ Vagy talán feledik, hogy az országos törvény is elrendeli az ünnepi munkaszünetet? De hát mi Önöknek a törvény, mi a vallás? Fő az, hogy a székelynek munkát és kenyeret biztosítsanak, s Önök ebben — úgy látszik — dicsőségesen is buzgólkodnak? Helyes uraim, hisz élni kell a székelynek?!

Ti pedig, székely testvérek! ne gondoljatok vallással, bibliával, oltárral, szószékkel. Zárjátok be és hagyjátok ott templomaitokat, adjátok el harangjaitokat, nehogy azoknak hívó hangja valamiképen lelkiismereti kötelességetekre figyelmeztessen! hanem inkább menjetek, tóduljatok a lengyárba, mert ott ünneppal dupla fizetés jár! Ajánljuk — különben — e tényt az illetékes hatóság becses figyelmébe. —s.

* E rovatban közölttekért csak a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a Szerk.

— **Meteor Record** világhírű beszélőgépek, eredeti hengerek, **Grammophonok**, lemezek, ön-működő (Automata) **phonographok**, phonograph alkatrészek eredeti **raktári árban** kaphatók a »Székely-Udvarhely« kiadóhivatala (Betegh Pál könyv-, papír-, író- és rajzszerekeskedése) útján Székelyudvarhely, Kossuth-utca 15. sz.

— **Vizsgai íráslapok** igen finom papíron, csinos kiállításban, olcsó árak (100-a 90 fillér) mellett kaphatók a »Székely-Udvarhely« kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv-, papír-, író- és rajzszerekeskedésében) Székelyudvarhely, Kossuth-utca 15. sz. a.

— **Dankó Pista** dalos ajaka immár örökre elnémult. Ha testi hüvelyét el is ragadta tőlünk a kérélnhetetlen sors, lelke itt maradt. Benne van dalaiban, azokban a kimondhatatlan édes-bus dalokban, amelyek lelkéből fakadtak s melyek még az utókornak is élő bizonyítékai lesznek: volt a magyar nemzetnek egy poétalelkű dalosa, ki szíve megnyilatkozásait igaz dalgöngyök alakjában örökségképpen reánk hagyta. Dankó 50 legszebb eredeti nótája énekhangra, zongora-, vagy ezimbalomra kapható 4 koronáért a »Székely-Udvarhely« kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv-, papír-, író- és rajzszerekeskedésében) Székelyudvarhely, Kossuth-utca 15. sz.

Műasztalos-tanulónak két jó családból való fiút fölvesz Pál István épület- és butorműasztalos Székelyudvarhely, Kossuth-utca 40. sz.

Találmányi szabadalmak

bejelentését, védjegyek és mustrák belajstromoztatását előnyös feltételek mellett teljesíti **TAKACS GYÖZŐ** és **TARSA** elsőrendű mérnöki és hites szabadalmi ügyvivői iroda Budapest, VII. ker. Kerepesi-u. 40. sz. a. Felvilágosításokat a nevezett iroda, valamint a »Székely-Udvarhely« kiadóhivatala is készséggel nyújt ugy a vármegyebeli, mint a vidéki érdeklődő közönségnek. Ugyancsak a fenti cég mérsekelt árán szállít saját rendszere szerint készített kítőnő fémezementet, mely vaskorlátoknak és hasonlóknak kövekben való megerősítésénél **olom**, vagy kén helyett meglepő eredményvel alkalmazható. Acetylen- és villamos világítási berendezések, kellékek nagyban és kicsiben. Kőltészetek, előméretek szerkesztése.

Fagylalt a legkülönbözőbb választékban, is **friss** minőségben **állandóan** kaphatók: **Ernszt György csukrázatában** Székelyudvarhely, Deák-tér 15. sz. alatt. Vidéki megrendeléseket pontosan teljesít.

Birtok-eladás. Háromszékvármegye legszebb vidékén, Brassó és Sepsiszentgyörgy városok közelében, vasuti állomáshoz 10 percz távolságra, állami közlekedési utban fekvő szép kuriális uri lakással és gazdasági épületekkel 154 hold teres fekvésű tagosított birtok, gazdasági felszerelésekkel együtt, **eladó.** Bővebb felvilágosítást ad e lap kiadóhivatala.

Premier Kerékpárok
leg finomabb a világ Arjegyzék Premierwerke Eger, Csehország

Képes levelező-lapok
gyönyörű kivitelekben, legnagyobb választékban kaphatók **BETEGH PÁL** könyvkereskedésében Sz.-udvarhely.

STANDARD
Életbiztosító-társaság Edingburghban, Angolhon. — Alapított 1825.

Magyarországi fiók:
Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 4. szám.
(Standard palota.)

Évi bevétel	32,000,000 K.
Kiutalt nyereségrészek ..	170,000,000 „
Vagyon	260,000,000 „
Halálesetek folytán kifizetve	520,000,000 „

A „Standard“ kötvényeinek nevezetesebb előnyei:
Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad világhalkötvények. Kötvények érvényben tartása díjzárások elmulasztásánál. Tökésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egyévi fennállás után. Szabad háboru-biztosítás népfölkelők részére. Díjtáblázatok kívánatra küldetnek. Bővebb felvilágosítás a »Székely-Udvarhely« kiadóhivatalában Székelyudvarhely (Kossuth-utca) nyerhető.

Schicht-szappan

„szarvas“ vagy „kulcs“ jeggyel

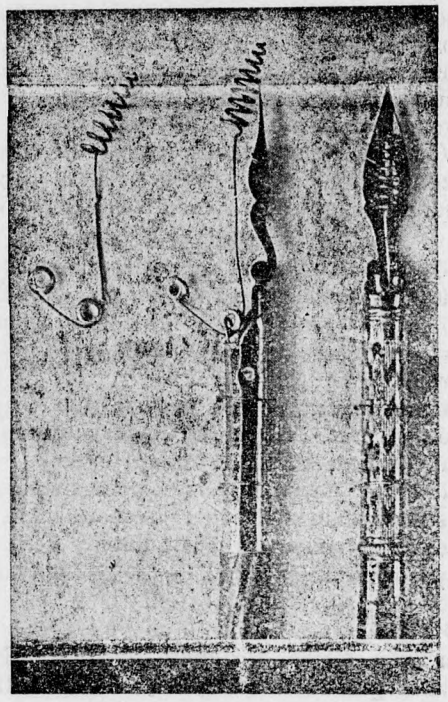
legjobb, legkialdosabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

Ezen „TURUL“ tollbetegek egyszerűségük, használhatóságuk és olcsóságuknál fogva pártatlanul állanak. Minden tollhoz alkalmazható. Évekig is eltarthat. **1 darab 10 fillér.**

Udvarhelyvármegyében egyedül **BETEGH PÁL** könyv-, papír-, író- és rajzszerekesk. kapható Székelyudvarhelyt (Kossuth-utca.)

RÉPÁTI VIZ hazánk legkitünőbb ásványvize, ujonnan érkezett friss tavaszi töltés

HAÁB és HEITZ és GÁL JÁNOS UTÓDA
főraktárában SZÉKELYUDVARHELYT
NAGYON MÉRSÉKELT ÁRBAN KAPHATÓ.

Dr Purjesz Zsigmond professzor a következőképpen nyilatkozik:
Bizonyítom, hogy a Répáti-savanyuvizet a nyakhártlyák hurutos bántalmái ellen ismételtén jó sikerrel alkalmaztam.

Dr Lengyel Béla m. kir. egyetemi tanár szakvéleménye a következő:
A K.-Impér Répáti-savanyuviz a jók között is a legjobbak közé tartozik, nemcsak mint élvezeti ital kitünő, hanem mint gyógyító ital is megbecsülhetetlen, stb. stb. Emésztési és vizeleti nehézségeknél, gyomor- és vesebajoknál, gyuladással, hólyag- és köszvényes bántalmak ellen stb. stb. felülmulthatlan.

Kapható továbbá minden előkelőbb vendéglőben.